

**Обґрунтування
про погодження змін до Тимчасового порядку придбання допоміжної
послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності в
ОЕС України, а саме забезпечення резервів заміщення (третинне
регулювання)**

Пунктом 1 частини другої статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) передбачено, що ринок електричної енергії функціонує на принципах, зокрема:

- забезпечення енергетичної безпеки України;
- забезпечення безпеки постачання електричної енергії споживачам, захисту їхніх прав та інтересів.

Законом визначено, що безпека постачання електричної енергії – спроможність електроенергетичної галузі забезпечувати потреби споживачів в електричній енергії відповідно до вимог цього Закону.

Правила про безпеку постачання електричної енергії, затверджені наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 27.08.2018 № 448 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 19.09.2018 за № 1076/32528 (далі – Правила безпеки постачання), встановлюють, зокрема, критерії/види порушень безпеки постачання електричної енергії.

Згідно з розділом III Правил безпеки постачання до мінімального переліку критеріїв, за якими має оцінюватися безпека постачання електричної енергії, належать, зокрема:

- баланс між попитом і пропозицією електричної енергії та потужності;
- забезпечення паливом за видами та джерелами його постачання, зокрема імпорту, тип та обсяги основного та резервного палива для певних типів електростанцій.

Також визначено, що до видів порушень безпеки постачання електричної енергії належать, зокрема:

- критичний стан забезпечення паливом, зокрема зниження рівня запасів палива нижче затверджених Міністерством енергетики України обсягів резервів відповідного палива для певних типів електростанцій;

- зниження обсягів наявних резервів генеруючих потужностей об'єднаної енергетичної системи України (далі – ОЕС України) нижче рівня, який забезпечує дотримання меж операційної безпеки.

Відповідно до положень розділу VIII Правил безпеки постачання Міністерство енергетики України спільно з Регулятором, оператором системи передачі та іншими відповідними установами здійснюють моніторинг безпеки постачання електричної енергії в Україні, який має охоплювати, зокрема:

- межі операційної безпеки;
- баланс попиту та пропозиції на ринку електричної енергії;
- заходи щодо покриття максимального навантаження та недопущення дефіциту генеруючих потужностей.

Водночас Правила безпеки постачання визначають, зокрема, заходи, що вживатимуть у разі виникнення ризику порушення безпеки постачання електричної енергії.

Аналіз ситуації щодо можливості забезпечення балансу між виробництвом та споживанням в енергосистемі в умовах військової агресії російської федерації на території України свідчить про критичну ситуацію та створює загрозу безпеці постачання електричної енергії.

Варто зауважити, що 09.01.2023, 10.01.2023 під головуванням Міністра енергетики Г.Галущенка за участі представників Міністерства енергетики України, НКРЕКП, НЕК «УКРЕНЕРГО» та представників енергогенеруючих компаній відбулись наради, на яких було обговорено проблематику роботи теплових електростанцій (далі – ТЕС) та теплоелектроцентралей (далі – ТЕЦ), що надають послуги відповідно до Тимчасового порядку придбання допоміжної послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України, а саме забезпечення резервів заміщення (третинне регулювання) (далі – Тимчасовий порядок).

На нараді 09.01.2023 було наголошено на тому, що у Положенні про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, передбаченого постановою Кабінету Міністрів України від 06.12.2022 № 1416 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 6 березня 2022 р. № 222 і від 19 липня 2022 р. № 812», визначено що ціни на природний газ враховують тільки ціну товару – природного газу, без урахування плати за його розподіл, яку мають сплачувати енергогенеруючі компанії на користь оператора газорозподільної мережі (величина такої плати залежить від обсягу споживання природного газу), у зв'язку з чим енергогенеруючі компанії несуть фінансові збитки через відсутність діючих джерел компенсації (фінансових інструментів) зазначених витрат.

На нараді 10.01.2023 було наголошено, що для забезпечення енергетичної безпеки країни, недопущення виникнення ситуацій техногенного характеру під час проходження осінньо-зимового періоду 2022/2023 років НЕК «УКРЕНЕРГО» за необхідності має опрацювати питання щодо уточнення положень Тимчасового порядку та відповідні зміни надати на погодження до НКРЕКП.

Станом на сьогодні, у зв'язку з військовою агресією російської федерації більшість виробників на ТЕС та ТЕЦ вимушені виробляти електричну енергію з використанням природного газу з метою забезпечення безпеки постачання електричної енергії та балансової надійності ОЕС України, через що може виникати перевищення величини річної замовленої потужності об'єкта споживача за договором розподілу природного газу.

З урахуванням зазначеного, для дотримання операційної безпеки, уникнення загроз безпеці постачання електричної енергії, забезпечення належного балансування ОЕС України та недопущення зупинки роботи важливих об'єктів енергетики, НЕК «УКРЕНЕРГО» розроблено проєкт змін до Тимчасового порядку, що був наданий на погодження до НКРЕКП листом від 25.01.2023 № 01/4828.

Зважаючи на викладене, з метою забезпечення безпеки постачання та запобігання надзвичайної ситуації в ОЕС України, Департамент енергоринку вносить на розгляд НКРЕКП проєкт постанови «Про погодження Змін до Тимчасового порядку придбання допоміжної послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України, а саме забезпечення резервів заміщення (третинне регулювання)».

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ілля СІДОРОВ

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про погодження змін до Тимчасового порядку придбання допоміжної послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України, а саме забезпечення резервів заміщення (третинне регулювання)

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», у зв'язку з воєнним станом в Україні, введеним відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженим Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022, від 18 квітня 2022 року № 259/2022, від 17 травня 2022 року № 341/2022, від 12 серпня 2022 року № 573/2022 та від 07 листопада 2022 року № 757/2022, урахувавши наради, проведені Міністерством енергетики України, щодо обговорення проблематики роботи теплових електростанцій та теплоелектроцентралей, що надають послуги відповідно до Тимчасового порядку придбання допоміжної послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України від 09 січня 2023 року, 10 січня 2023 року та урахувавши лист НЕК «УКРЕНЕРГО» від 25 січня 2023 року № 01/4828 Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Погодити зміни до Тимчасового порядку придбання допоміжної послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України, а саме забезпечення резервів заміщення (третинне регулювання), погодженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 08 листопада 2021 року № 2003.

2. НЕК «УКРЕНЕРГО» протягом двох днів з дня набрання чинності цією постановою оприлюднити на власному офіційному вебсайті Тимчасовий порядок придбання допоміжної послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України, а саме забезпечення резервів заміщення (третинне регулювання) зі змінами, погодженими цією постановою.

Голова НКРЕКП

К. Ущатовський

**Обґрунтування до рішення НКРЕКП
про врегулювання актуальних питань забезпечення безпеки постачання та
запобігання надзвичайної ситуації в енергетичній системі України**

Пунктом 1 частини другої статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) передбачено, що ринок електричної енергії функціонує на принципах, зокрема:

забезпечення енергетичної безпеки України;
забезпечення безпеки постачання електричної енергії споживачам, захисту їхніх прав та інтересів.

Правила про безпеку постачання електричної енергії, затверджені наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 27.08.2018 № 448 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 19.09.2018 за № 1076/32528 (далі – Правила безпеки постачання), встановлюють, зокрема, критерії/види порушень безпеки постачання електричної енергії.

Відповідно до положень розділу VIII Правил безпеки постачання Міненерго спільно з Регулятором, оператором системи передачі та іншими відповідними установами здійснюють моніторинг безпеки постачання електричної енергії в Україні, який має охоплювати, зокрема:

межі операційної безпеки;
баланс попиту та пропозиції на ринку електричної енергії;
заходи щодо покриття максимального навантаження та недопущення дефіциту генеруючих потужностей.

Ураховуючи викладене вище та з метою прийняття виваженого рішення, після аналізу та опрацювання результатів моніторингу Департамент енергоринку розгляне питання щодо підготовки та оприлюднення проєкту рішення НКРЕКП.

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ілля Сідоров